

Jaarverslag 2017

Nazorg

ex-gedetineerden Katwijk

Stichting Kocon

Katwijk, augustus 2018

Colofon

Auteur:	Nico van der Stel en Thea Guijt
Contactpersonen:	Arie van der Niet, e-mail: aydniet@ziggo.nl Thea Guijt, e-mail: info@kocon.nl
Uitgiftemaand:	Augustus 2018
Uitgever:	Stichting Kocon
Downloaden:	www.kocon.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inleiding	3
1. Verloop in 2017	5
2. Omvang en kenmerken gedetineerden.....	10
Omvang	10
Recidive 2017: 28%	10
Leeftijden	10
Detentieduur	11
Overzicht spreiding van de plaatsingen in een PI	11
3. Gegevens vijf basisvoorwaarden	11
Identiteitsbewijs (ID)	12
Inkomen, werk en dagbesteding	13
Huisvesting/ onderdak	13
Schulden	15
Zorg	15
4. Conclusie 2017	16
Bijlage 1 Cijfers recidive lokaal en landelijk	17
Recidive Katwijk 2013-2017	17
Recidive landelijk.....	18
Bijlage 2 Cijfers misdrijven gemeente Katwijk	19
Bijlage 3 Organisatie en werkwijze nazorg Katwijk	20
Bijlage 4 Achtergrondinformatie	23

Voorwoord

In dit jaarverslag staan de uitkomsten van de nazorgactiviteiten voor ex-gedetineerden uit de gemeente Katwijk gedurende de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017. Met dit verslag legt het bestuur van de Stichting Kocon inhoudelijke verantwoording af.

De kracht van de aanpak in Katwijk zit vooral in de persoonlijke benadering van de gedetineerden, het leveren van maatwerk en de kennis van zaken van het Nazorgteam.

Als ambitie en taakstelling voor 2017 stelde de gemeente Katwijk een recidive van 36%.

In 2017 vonden 30 detenties van 25 unieke personen plaats. Bij 7 personen, waarvan twee uit een eerder jaar, was sprake van een recidive dat wil zeggen: 28%.

Naast het bieden van nazorg aan de nieuwe instroom van volwassen gedetineerden in 2017 besteedde het Nazorgteam ook aandacht aan 11 gedetineerden die voor 2017 in detentie zaten en zijn er zeven jeugdige gedetineerden bezocht in Teylingereind en de Hartelborgt.

Met groot enthousiasme en inzet is door alle betrokkenen samengewerkt om de recidive zo veel als mogelijk te beperken om daarmee de maatschappelijke veiligheid te bevorderen.

Voor het jaar 2017 geldt dat de taakstelling behaald is en dat de aanpak in Katwijk opnieuw succesvol was.

Namens het bestuur van Stichting Kocon,
Nico van der Stel (voorzitter)

Inleiding

Het bieden van nazorg aan volwassen ex-gedetineerde inwoners is sinds 2009 een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Over de manier waarop gemeenten en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) deze terugkeer vormgeven, zijn afspraken gemaakt in het Convenant Re-integratie van (ex-) gedetineerden¹.

Voor alle ex-gedetineerden geldt dat zij hierbij in aanmerking moeten komen voor de voorzieningen op de meest elementaire leefgebieden zoals onderdak, werk/inkomen en zorg. Gemeenten kunnen hierbij zelf voor een groot deel bepalen hoe ze dit uitvoeren.

De gemeente Katwijk koos voor een ontwikkeling vanuit de praktijk, waarbij samenwerking en een persoonlijke benadering van gedetineerde burgers centraal staan. Voor het uitvoeren van de nazorgtaken, startte de gemeente Katwijk² in maart 2011 met de tweejarige Pilot Nazorg (ex) gedetineerden Katwijk in nauwe samenwerking met Platform en Stichting Kocon (verder kortweg: Kocon). Na een succesvolle proefperiode besloot het gemeentebestuur van Katwijk dat deze lokale aanpak met ingang van januari 2013 een structureel karakter kon krijgen.

Doel en werkwijze

Doel van de nazorg aan ex-gedetineerden is het terugdringen van recidive waardoor de veiligheid in de samenleving wordt bevorderd. De gemeente Katwijk wil (ex)gedetineerde inwoners motiveren om hun leven een andere wending te geven en biedt hulp aan, onder meer bij de vijf basisvoorwaarden voor re-integratie zoals vermeld in het convenant en de handreiking voor re-integratie van ex-gedetineerden³:

1. een geldig identiteitsbewijs (identiteitskaart of paspoort);
2. onderdak na ontslag uit detentie;
3. inkomen uit werk of een (tijdelijke) uitkering om na ontslag uit detentie in het eerste levensonderhoud te kunnen voorzien, en indien arbeid niet beschikbaar is, een vorm van dagbesteding;
4. inzicht in schuldenproblematiek;
5. het vaststellen van zorgbehoeften en (indien van toepassing) het zorgen voor een passende indicatie en het realiseren van (continuïteit van) zorg.

De uitvoering van de nazorg ligt in handen van het Nazorgteam. Binnen dit team werkt de gemeentelijke nazorgcoördinator nauw samen met medewerkers verbonden aan Kocon.

De nazorgcoördinator ontvangt van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) via het Digitaal Platform Aansluiting Nazorg (DPAN)⁴ meldingen van detentie, waarop de trajectbegeleiders de desbetreffende gedetineerden binnen vijf werkdagen bezoeken in de gevangenis. Zij

1 Volwassen (ex-)gedetineerden zijn (ex-)gedetineerden in de leeftijd van 18 jaar en ouder, vallend onder het volwassenstrafrecht met een geldige verblijfsstatus.

Als uitgangspunt bij de re-integratie van volwassen (ex-)gedetineerden geldt dat zij terugkeren naar de gemeente van herkomst. Tot deze groep hoort ook de groep preventief gehechten. Preventief gehechten zijn nog niet veroordeeld, maar zij komen vanaf de dag dat zij in detentie komen wel in aanmerking voor re-integratieactiviteiten.

2 Het aantal inwoners in de gemeente Katwijk vastgelegd per 1 januari 2017 is 64.532.

3 Bron: Handreiking bij Convenant re-integratie, d.d. 10-12-2015. De handreiking geeft informatie over de verantwoordelijkheden en de wet- en regelgeving.

4 Bij binnenkomst inventariseert een casemanager van de PI samen met de gedetineerde op welk gebied de betrokkene problemen ondervindt en hulp nodig heeft. Deze gegevens levert de casemanager in DPAN aan bij de coördinator nazorg van de gemeente. De coördinator verifieert de gegevens en vult deze aan. Dit gebeurt bij het begin en einde van de detentie. Gedetineerden die korter dan vijf werkdagen vastzitten en geen expliciete hulpvraag naar voren brengen, worden alleen administratief verwerkt in DPAN.

inventariseren⁵ tijdens dit bezoek welke hulp de gedetineerden nodig hebben op het gebied van de basisvoorwaarden zodat ze weer kunnen re-integreren in de samenleving.

Wanneer uit de inventarisatie blijkt dat er extra begeleiding en zorg nodig is voor het maatschappelijk herstel van een ex-gedetineerde dan dragen de trajectbegeleiders de ex-gedetineerde over naar de casemanager van het Project Reïntegratie van Kocon. Dit gebeurt tijdens detentie of direct na vrijlating tijdens een gezamenlijk gesprek ('warme overdracht'). De casemanager bemiddelt de ex-gedetineerden vervolgens naar het Project Reïntegratie en/of een andere zorgvoorziening.

Resultaten zoals opgenomen in dit jaarverslag

De uitkomsten in dit jaarverslag zijn verzameld aan de hand van evaluatiegesprekken in het nazorgteam, de verslagen van het nazorgoverleg, de ervaringen van de (ex-)gedetineerden en de geregistreerde gegevens van het Nazorgteam.

In dit verslag is de volgende informatie te vinden:

- Het aantal personen uit Katwijk in detentie die gemeld zijn via het digitaal platform in 2017;
- Het aantal gedetineerden dat bezocht is in een Penitentiaire Inrichting (PI);
- De recidive in 2017 en de recidive in Katwijk over de periode 2013 t/m 2017.

De financiële verantwoording vindt in een apart schrijven plaats⁶.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 betreft het verloop van de nazorg in de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017.

Hoofdstuk 2 geeft cijfers en informatie over onder andere de omvang en de duur van detentie.

Hoofdstuk 3 geeft informatie over de vijf basisvoorwaarden en in Hoofdstuk 4 de conclusie.

Bijlage 1 geeft informatie over de lokale en landelijke recidive van ex-gedetineerden.

In Bijlage 2 is achtergrondinformatie te vinden uit de Gebiedsscan van de Politie Eenheid Den Haag m.b.t. het werkgebied Katwijk 2003-2016⁷. Bijlage 3 geeft nadere informatie over de organisatie en Bijlage 4 geeft achtergrondinformatie zoals de voorgeschiedenis.

⁵ In het kader van de Wet Privacy Persoonsgegevens is hiervoor een convenant gegevensuitwisseling afgesloten.

⁶ Het beheer en de verantwoordelijkheid van de organisatiekosten van het project nazorg ad € 6300, - ligt in handen van Stichting Kocon. De verantwoording over de subsidie voor de personeelslasten ligt bij Welzijnswartier.

⁷ De gebiedsscan 2017 was nog niet beschikbaar tijdens het opstellen van dit jaarverslag.

1. Verloop in 2017

In 2017 ontving de gemeente Katwijk 30 geldige⁸ DPAN-meldingen van 25 personen; 23 mannen en 2 vrouwen. Bij zeven personen was sprake van een recidive; 28%.

Aantal volwassen personen bezocht tijdens detentie (28)

De trajectbegeleiders bezochten 28 volwassen gedetineerden in 12 verschillende PI'en. Het ging om 20 personen van de nieuwe instroom in 2017; 80%.

Vijf personen uit de instroom van 2017 werden niet bezocht, omdat:

- Twee van hen niet bezocht konden worden vanwege een te late melding⁹. In beide situaties ging het om een kortdurende detentie, respectievelijk 8 en 14 dagen.
- Twee van hen geen prijs stelden op het bezoek van de trajectbegeleiders omdat zij geen ondersteuning nodig hadden. Indien nodig zouden zij alsnog de hulp inschakelen.
- Eén persoon, vanwege eerdere recidives al diverse malen bezocht, de trajectbegeleiders alleen wilde spreken als zij inkomen en huisvesting voor hem konden regelen. Op dit 'verzoek' kon niet worden in gegaan.

Zeven personen zijn in 2017 voor een tweede en derde maal bezocht in de PI vanwege een complexe situatie, een terugkoppeling over de voorgenomen plannen of andere redenen.

De gedetineerde Katwijkers waardeerden het persoonlijke contact tijdens de bezoeken in de gevangenis. Zij geven aan dat het bezoek belangrijke ondersteuning en motivatie biedt voor de terugkeer in de samenleving.

Contacten met (ex) gedetineerden (72)

Na vrijlating hadden de trajectbegeleiders in 2017 contact met 30 ex-gedetineerden voor de halfjaarlijkse navraag en een korte evaluatie. De halfjaarlijkse vraag aan ex-gedetineerden "Hoe gaat het met je", gaf bij vijf personen aanleiding om opnieuw contact te hebben.

Een aantal gedetineerden hadden zelf de verwachting dat vervolghulp van de trajectbegeleiders na vrijlating niet meer nodig zou zijn, maar namen later alsnog contact op voor ondersteuning. Veelal op verzoek van gedetineerden zelf, vonden 26 gesprekken plaats samen met de partners of andere verwanten voor informatie, overleg en ondersteuning.

In 2017 ging het om 72 gesprekken, inclusief de gedetineerden uit eerdere jaren.

Op de standaardvraag aan (ex-) gedetineerden of zij nog aanvullingen en/ of opmerkingen hadden over verbetering van de aanpak zijn geen punten naar voren gekomen. Alle reacties waren positief. De gedetineerden waren blij met de praktische adviezen. Bijvoorbeeld voor het behoud van werk en het tijdelijk stopzetten van de zorgverzekering.¹⁰

Voor de mensen die geen ondersteuning hebben van familie en vrienden, ondervinden problemen bij de terugkeer. Maar ook partners en familie van gedetineerden zijn blij dat zij met hun vragen terecht kunnen bij het Nazorgteam in Katwijk. Bijvoorbeeld om te informeren naar de stand van zaken en de plannen na detentie.

8 In totaal ging het in 2017 om 33 detenties van 28 personen. Drie DPAN-meldingen waren ongeldig; het betrof één persoon uit het Asielzoekerscentrum in Katwijk (AZC) en twee personen die niet uit Katwijk kwamen.

9 De contactgegevens van ex-gedetineerden zijn na vrijlating niet meer te achterhalen; deze worden verwijderd.

10 Een gedetineerde moet de zorgverzekeraar vragen om de zorgverzekering tijdens detentie op te schorten. Als dit niet gebeurt loopt de premie door. Zodra de detentie is afgelopen, moet dit met behulp van een bewijs van ontslag uit detentie gemeld worden bij de zorgverzekeraar. Dit geldt ook voor af- en aanmelden van zorgtoeslag.

Doordat gedetineerden persoonlijk werden opgezocht in de PI en/of een uitnodiging kregen voor een gesprek direct na vrijlating, ontstond tijdig een beeld van de knelpunten en acties die nodig waren voor een zo goed mogelijke terugkeer en het maatschappelijk herstel van deze gedetineerden. Huisvesting, schulden en inkomen waren de belangrijkste onderdelen.

Contacten en samenwerking met de verschillende PI'en

Vanuit het project Nazorg is een netwerk opgebouwd dat door intensieve contacten met de casemanagers van de PI'en wordt onderhouden. Regelmatig vond zowel telefonisch als persoonlijk contact plaats met de casemanagers in de PI'en voor afspraken en afstemming. Het rechtstreekse contact met casemanagers wordt zeer op prijs gesteld en zorgt voor afstemming. Voor de gedetineerden zelf biedt het een extra gelegenheid om via de casemanager in de PI om informatie of bezoek te vragen.

DPAN

Het jaar 2017 gaf een verbetering te zien in de meldingen vanuit de PI'en. Tweemaal was sprake van een te late melding; een daling ten opzichte van 2016 (6x) en 2015 (12x). Ook wijzigingen en overplaatsingen werden sneller gemeld, waardoor sneller actie ondernomen kon worden vanuit Nazorg Katwijk.

Nazorgoverleg

Het tweewekelijks overleg van het Nazorgteam, waarbij het uitwisselen en afstemmen van de aanpak het belangrijkste doel is, verliep goed. De frequentie en de duur van het overleg (tweewekelijks 2 tot 3 uur) zorgde ervoor dat personen en acties goed in beeld bleven. Daarnaast vond 10 maal een extra overleg plaats voor o.a. evaluaties en nieuwe ontwikkelingen. In Bijlage 3 is informatie te vinden over de samenstelling van het Nazorgteam en de werkwijze.

Project Reïntegratie

In 2017 zijn 11 ex-gedetineerden doorverwezen naar het Project Reïntegratie en ook daadwerkelijk deelnemer geworden. Daarnaast zijn enkele personen doorverwezen naar de casemanager van het Project Reïntegratie voor hulp en verwijzing naar (ambulante) behandeling en begeleiding of een opname in een verslavingskliniek. Zie het Jaarverslag 2017 van het Project Reïntegratie, te vinden op de website: www.kocon.nl.

Project Reïntegratie

Het Project Reïntegratie Katwijk van Kocon is in 2002 gestart. Dit project biedt nazorg aan ex-verslaafden en/of ex-gedetineerden uit Katwijk. Stichting Kocon, eindverantwoordelijk voor dit project, heeft de uitvoering gedelegeerd naar een medewerker van De Brug Midden Nederland in samenwerking met medewerkers van Brijder en de GGZ Rivierduinen. De intensieve begeleiding door vrijwilligers (mentoren) en de casemanager spelen een belangrijke rol in het nazorgtraject. Deelname duurt 1 tot 2 jaar.

Voor huisvesting van de deelnemers is samen met Woningcorporatie Dunavie het aanbod 'Koconwoningen' ontwikkeld. Dit zijn huurwoningen verspreid in Katwijk die onder strenge voorwaarden gehuurd kunnen worden door ex-gedetineerden en/ of ex-verslaafden. Na twee jaar woonbegeleiding zonder overlast en terugval in verslaving en/ of criminaliteit, kan de huurovereenkomst op naam van de deelnemer gezet worden.

Instapwoning

In 2017 verbleven vier personen in de Instapwoning. Drie personen die ook een beroep deden op een verblijf in de Instapwoning konden niet geholpen worden omdat de Instapwoning volledig bezet was of vanwege ernstige verslavingsproblematiek.

Omdat het steeds moeilijker wordt om betaalbare huisvesting te vinden, wordt de periode van een verblijf langer. Dit is geen onwil, maar een gegeven met als nadelig effect dat het de doorstroming ernstig belemmert. De functie van tijdelijke opvang bij dakloosheid kan daarom niet behaald worden. Dit knelpunt heeft de aandacht van de gemeente en gezocht wordt naar oplossingen in het lokale beleid.

In 2017 voerden de twee trajectbegeleiders de huiscontroles uit¹¹. Zij waren ook het aanspreekpunt voor de bewoners voor de praktische zaken rond de woning. Deze taken zijn van groot belang voor de continuïteit en de contacten met de bewoners, maar vragen veel tijd. Ook de intake- en evaluatiegesprekken die plaats vinden in het kader van de Instapwoning vragen extra tijd van het Nazorgteam. In 2018 onderzoekt het Nazorgteam of er andere oplossingen zijn voor het uitvoeren van deze taken.

Instapwoning

In juni 2014 is vanuit de gemeente Katwijk in samenwerking met Stichting Kocon gestart met een woonvoorziening voor daklozen onder de naam 'Instapwoning'. De Instapwoning biedt tijdelijk opvang voor maximaal drie daklozen tegelijkertijd. Het gebruik is gebonden aan strikte regels; gebruik van drugs is niet toegestaan, urinecontroles en woonbegeleiding zijn verplicht. Dit betekent ook intensieve controle en toezicht.

In de periode 2014 t/m 2017 maakten in totaal twaalf personen gebruik van de Instapwoning, waarvan acht ex-gedetineerden. De verblijfsduur varieert van enkele weken tot 15 maanden.

Voor tien personen is met deze voorziening dakloosheid voorkomen, twee personen konden door eigen toedoen niet geholpen worden.

Veiligheidshuis Hollands Midden

De gemeente Katwijk is aangesloten bij het Veiligheidshuis Hollands Midden¹² (verder Veiligheidshuis).

In 2017 waren er enkele contacten met het Veiligheidshuis voor navraag en advies over de aanpak van radicalisering. Vanwege complexe problematiek van een zedendelinquent uit Katwijk vond eenmaal een zogeheten Focusoverleg in het Veiligheidshuis plaats met de nazorgcoördinator van de gemeente Katwijk en de twee trajectbegeleiders.

In 2017 vonden drie gesprekken plaats met medewerkers van het Veiligheidshuis over het bij te houden formulier van het Veiligheidshuis voor de registratie¹³. Uit de kwartaalrapportages van het Veiligheidshuis, gebaseerd op deze registratie, kwam naar voren dat het invullen van

¹¹ In voorafgaande jaren is geprobeerd om vrijwilligers in te zetten voor huiscontroles. Mede vanwege de continuïteit en ad hoc situaties is hiervan af gezien.

¹² Voor meer informatie over het Veiligheidshuis zie: www.veiligheidshuishollandsmidden.nl.

¹³ Het Veiligheidshuis verstrekt jaarlijks aan de afzonderlijke gemeente uit de regio Hollands Midden een overzicht (Factsheet) van gedetineerden uit desbetreffende gemeente op basis van de DPAN-meldingen en de bijbehorende casuïstiek. In de gemeente Katwijk registreren de medewerkers van het Nazorgteam Katwijk gegevens van de (ex-)gedetineerden uit Katwijk zodat er jaarlijks verantwoording kan plaats vinden met behulp van het Jaarverslag. Daarnaast wordt registratie gevraagd door medewerkers van het Nazorgteam voor het Veiligheidshuis in een registratieformulier (Excel bestand) opgesteld door het Veiligheidshuis.

de gevraagde gegevens onjuiste uitkomsten tot gevolg had. De cijfers kwamen niet overeen met de bijgehouden registratie van het Nazorgteam Katwijk zelf.

Na een analyse bleek de oorzaak vooral te liggen in de uitleg van de gevraagde gegevens. De pogingen om hierin meer duidelijkheid te scheppen zodat onjuistheden en dubblures voorkomen worden, bood onvoldoende soelaas.

Mede vanwege het extra werk om de registratie voor het Veiligheidshuis in te vullen, besloot het Nazorgteam Katwijk om de registratie in 2018 te beperken tot de eigen registratie en de gegevens hiervan eenmaal per kwartaal aan te leveren bij het Veiligheidshuis.

Jeugdige ex-gedetineerden (7x)

De nazorg voor jeugdige gedetineerden behoort formeel niet tot de taken van het Nazorgteam, maar in overleg met Jeugdreclassering en de gemeente Katwijk is overeengekomen dat de meldingen van de Raad voor de Kinderbescherming worden doorgegeven zodat de jongeren, als zij dat willen, bezocht kunnen worden door de trajectbegeleiders. Op die manier kan in een vroeg stadium contact ontstaan en eventuele hulp geboden worden.

Ten opzichte van de voorafgaande jaren¹⁴ was er in 2017 een stijging van het aantal jeugdige gedetineerden uit Katwijk. In totaal ging het om zeven jongeren. Twee van hen zaten driemaal in detentie.

Alle jongeren zijn tijdens de jeugddetentie door de trajectbegeleiders bezocht in de jeugdinrichting Hartelborgt en Teylingereind. Dit gold ook voor de herhalingen.

Op verzoek van drie jongeren hadden de trajectbegeleiders gesprekken met hun ouders. Dit werd zeer gewaardeerd. Naar aanleiding van deze gesprekken vonden, ter voorbereiding op de terugkeer, gesprekken plaats met medewerkers van o.a. Talentcoaching van het Welzijnswijk met als doel hen te bemiddelen naar vervolgentrajecten.

Door de toename van het aantal jongeren in detentie vond onder regie van de gemeente Katwijk een overleg plaats met de teamleider van Jeugdreclassering en leden van het Nazorgteam. Tijdens dit overleg zijn afspraken gemaakt over het bezoek aan de jongeren, de taakverdeling en de samenwerking. De afstemming en de afspraken verliepen prima.

De nazorgcoördinator van de gemeente Katwijk ontving in 2017 geen uitnodiging van het Veiligheidshuis/ Raad voor de Kinderbescherming voor deelname aan een Trajectberaad¹⁵ voor het bespreken van een jongere uit Katwijk. Het Veiligheidshuis/ Raad voor de Kinderbescherming zag hiertoe geen aanleiding omdat het volgens het oordeel van het Veiligheidshuis geen complexe zaken betrof. Een andere reden die het Veiligheidshuis bij navraag aangaf om de gemeente niet meer standaard uit te nodigen voor een Trajectberaad was de bescherming van privacygegevens.

Uitwisseling, deskundigheidsbevordering en publiciteit

In 2017 vond 9 maal een uitwisselingsgesprek of werkbezoek plaats met onder andere medewerkers van de politie, het Veiligheidshuis, DJI, de gemeente Haarlem en Alblasserwaard (Veiligheidsregio Kennemerland).

¹⁴ In 2013 ging het om drie jeugdige gedetineerden uit Katwijk, in 2014 om twee en in 2015 eveneens twee jeugdigen. In 2016 vond géén instroom plaats. De genoemde aantallen betreffen uitsluitend de jongeren in jeugddetentie en niet de aanhoudingen en taakstraffen.

¹⁵ In een Trajectberaad wordt in het Veiligheidshuis onder leiding van de Raad v. d. Kinderbescherming jongeren vanaf 12 jaar besproken die in een justitiële jeugdinrichting (JJI) verblijven. De gemeente Katwijk kan hiervoor uitgenodigd worden. Zie: Besluit ten uitvoerlegging Jeugdstrafrecht, Afdeling VII. Het Netwerk en Trajectberaad.

Het Nazorgteam woonde verschillende studiedagen en bijeenkomsten bij, waaronder het landelijk congres zorg- en veiligheid, LVB in de strafrechtketen, en verschillende regionale netwerkbijeenkomsten.

Het ZKM-Magazine van de Vereniging Zelfconfrontatiemethode¹⁶ en het Leidsch Dagblad publiceerden in 2017 een uitgebreid artikel over het project Nazorg.

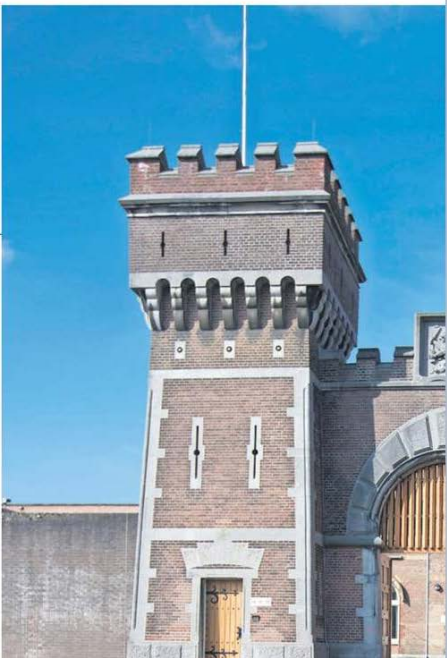
DINSDAG 4 APRIL 2017 LEIDSCHE

10 Regionaal

Duin- en Bollenstreek

Katwijkers Kees Hartevelt en Marijke van der Plas zijn niet van het pampieren, maar staan wel altijd klaar voor dorpsgenoten die in de gevangenis zitten of hebben gezeten. „We hebben in de bajes gewerkt en spreken de taal”, zegt Hartevelt. Hij en Van der Plas begeleiden binnen het project 'Nazorg' (ex-)gedetineerden' jaarlijks tientallen inwoners naar een normaal leven. Die hulp moet voorkomen dat ze na hun vrijlating in een zwart gat vallen.

'Wij spreken de taal van de bajes'

Uitsnede van het artikel over Nazorg Katwijk verschenen in het Leidsch Dagblad d.d. 04-04-2017

¹⁶ De Zelfconfrontatiemethode (ZKM) is een wetenschappelijk onderbouwde methode om mensen in korte tijd te coachen naar nieuw gedrag dat is gebaseerd op zelfinzicht. Het papieren magazine is onderdeel van het lidmaatschap van de ZKM-vereniging. De magazines zijn digitaal verkrijgbaar via www.professioneelbegeleiden.nl. De uitgave over het Project Nazorg Katwijk heeft als titel 'Sommige verhalen zijn wel te vertellen'.

2. Omvang en kenmerken gedetineerden

Voor het bijhouden van de gegevens van de (ex-)gedetineerden maakt het Nazorgteam gebruik van de DPAN-formulieren en de inventarisatie, gehouden door de trajectbegeleiders tijdens hun bezoek aan een gedetineerde. Zowel veroordeelde gedetineerden als personen die in voorlopige hechtenis zaten, tellen mee als gedetineerde.

Omvang

Het aantal gedetineerden uit Katwijk met een DPAN-melding in 2017 betrof 25 unieke personen; 23 mannen en 2 vrouwen.

Recidive 2017: 28%

Bij 7 personen van de 25 personen ingestroomd in 2017 was sprake van een recidive¹⁷, dat wil zeggen: 28%. Bij 5 personen ging het om een recidive in hetzelfde jaar (2017) en bij 2 personen ging het om een recidive in 2017 na een eerdere detentie in 2016.

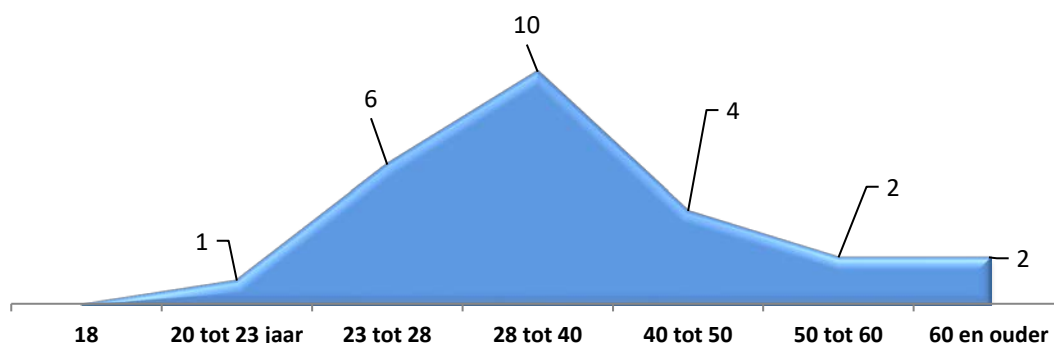
Voor vijf personen geldt dat het gaat om 'oudgedienden'; volwassen mannen die bekend zijn omdat zij regelmatig vast zitten vanwege vermogenscriminaliteit om in hun onderhoud en verslaving te voorzien. Voor deze personen geldt dat verblijf in detentie onderdeel en gevolg is geworden van hun manier van leven; zij willen nog geen andere keus maken.

Gedetineerden die bewust niet meewerken aan hun maatschappelijk herstel komen niet in aanmerking voor hulp vanuit het project Nazorg. Toch geldt ook voor deze personen dat zij, als zij dat willen, bezoek blijven krijgen van de trajectbegeleiders. Indien gewenst kunnen zij dan alsnog vervolghulp krijgen. De insteek van de 'lange adem' leidde de afgelopen jaren tot verrassende en positieve resultaten en wordt daarom ook vervolgd.

Leeftijden

Onderstaande grafiek geeft de leeftijden weer van alle volwassen personen die in 2017 in detentie zaten, ongeacht de duur van de detentie. De meerderheid (40%) heeft de leeftijd van 28 tot 40 jaar, waarvan 6 personen een recidivist was.

Instroom gedetineerden in 2017 onderverdeeld naar leeftijden

Figuur 1: Grafiek met onderverdeling naar leeftijd van 25 (unieke) volwassen personen in detentie in 2017

¹⁷ De recidive in dit verslag betreft alleen een herhaalde opsluiting in een penitentiaire inrichting. Detentie als gevolg van een nog niet eerder uitgevoerde (taak)straf wordt niet meegerekend als recidive omdat dit geen terugval/ herhaling na de eerdere vrijlating betrof, in 2017 kwam dit niet voor.

Detentieduur

Uit het jaaroverzicht detentieduur 2017 (Figuur 2) komt naar voren dat de meeste gedetineerden niet langer dan drie maanden in detentie zaten. Drie gedetineerden ingestroomd in september, oktober en november 2017 zaten nog vast op 31-12-2017.

Duur detentie in 2017	Aantallen	Percentage
Minder dan 2 weken	4	13,3%
2 weken tot 1 maand	10	33,3%
1 tot 3 maanden	7	23,3%
3 tot 6 maanden	5	17,1%
6 maanden tot een jaar	1	3%
Preventief/ detentieduur nog onbekend	3	10%
Totaal	30 detenties	

Figuur 2: Tabel met overzicht detentieduur naar aantal detenties ingestroomd in 2017

Naast de nieuwe instroom van 2017 zaten er op 31-12-2017 in totaal 11 personen langer dan een jaar in detentie. Ingestroomd in 2012: 2 personen, in 2014: 1 persoon, in 2015: 1 persoon en ingestroomd in 2016: 7 personen. Voor twee personen gaat het om een maatregel ISD¹⁸. De andere personen verblijven in een behandelcentrum of een forensisch psychiatrisch centrum (FPC), beter bekend als tbs-kliniek. Acht personen kregen regelmatig bezoek van de trajectbegeleiders.

Overzicht spreiding van de plaatsingen in een PI

De nieuwe detenties van Katwijkers in 2017 vonden plaats in 12 verschillende PI'en in Nederland en eenmaal in Frankrijk. De meeste gevangenen werden geplaatst in Alphen (16x).

Overzicht plaatsingen en herkomst detentiemeldingen in 2017		
Meldingen via een PI en DPAN	Aantal detentiemeldingen	Waarvan melding te laat
1. Almere	1	
2. Alphen	16	
3. Dordrecht	1	
4. Hoogvliet	1	
5. Krimpen a/d IJssel	2	
6. Lille (Frankrijk)	1	
7. Nieuwegein	1	1
8. Nieuwersluis	1	
9. Lelystad	2	1
10. Ter Peel	1	
11. Vught	1	
12. Zaanstad	1	
13. Zwaag	1	
Totaal	30 detenties	Waarvan 2 te laat

Figuur 3: Tabel met overzicht van de spreiding en het aantal (nieuwe) plaatsingen van gedetineerden in 2017

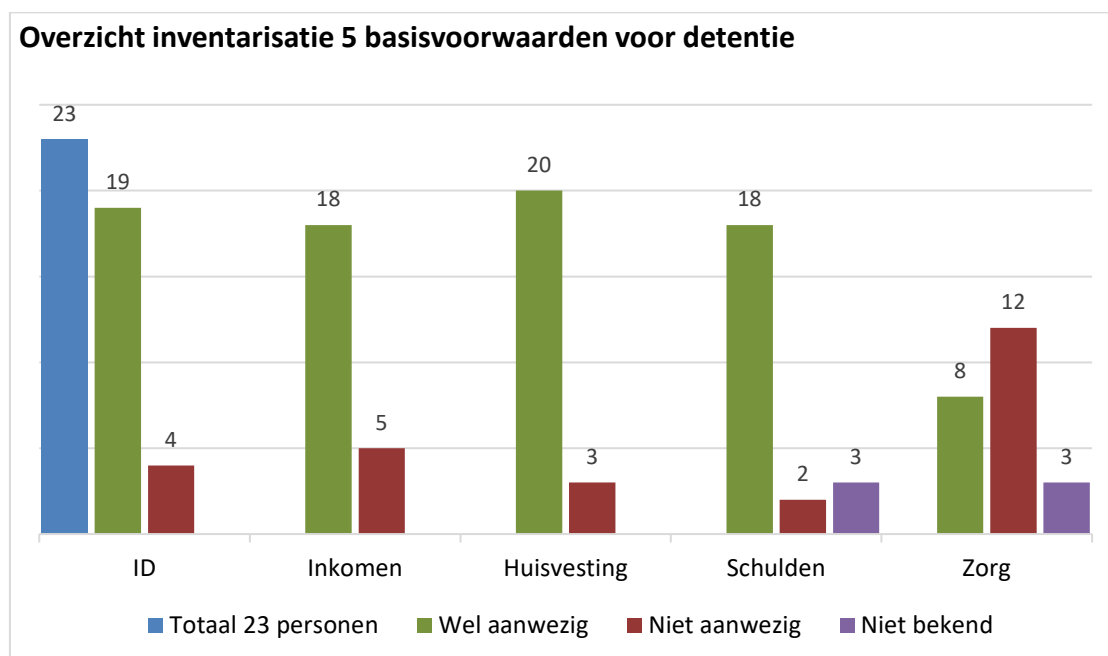
¹⁸ ISD: Maatregel Inrichting Stelselmatige Daders. De maatregel ISD is bedoeld voor meerderjarige stelselmatige daders, die door het plegen van reeksen delicten veel criminaliteit en onveiligheid veroorzaken, voor een periode van maximaal twee jaar in een inrichting te plaatsen die specifiek voor hen bestemd is.

3. Gegevens vijf basisvoorwaarden

Dit hoofdstuk geeft nader inzicht over de nazorg aan ex-gedetineerden en de knelpunten die daarbij spelen. Als insteek is gekozen voor de vijf basisvoorwaarden voor nazorg. Deze vijf voorwaarden zijn noodzakelijk voor een succesvolle terugkeer na detentie en kunnen de effectiviteit van de nazorg bevorderen.

De informatie is bijgehouden met behulp van de DPAN, de inventarisatie van de trajectbegeleiders tijdens het bezoek aan een gedetineerde en het eventuele vervolgtraject.

De toelichting is gebaseerd op de inventarisatie bij 23 personen. In 2017 ontbrak van twee personen (van de 25) informatie m.b.t. de vijf basisvoorwaarden. Eenmaal doordat de DPAN-melding te laat binnen kwam voor een bezoek in de PI en eenmaal doordat de gedetineerde het bezoek van de trajectbegeleiders weigerde. Het ging om kortgestraften. Van één persoon die te laat was gemeld waren de gegevens wel al bekend omdat hij 4 maanden eerder bezocht was.

Figuur 4: Overzicht inventarisatie vijf basisvoorwaarden van 23 gedetineerden in 2017, opgesteld tijdens het bezoek in de PI

Identiteitsbewijs (ID)

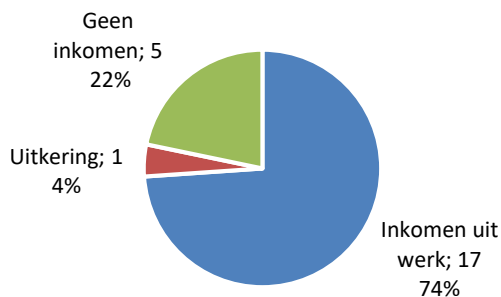
In 2017 waren er geen knelpunten bij het regelen van een ID en het aantal personen zonder een ID was lager dan de andere jaren. Vier personen hadden geen geldig identiteitsbewijs (17%).

Vanuit de PI werd goed gelet op een geldig ID en de desbetreffende personen kregen uitleg over de mogelijkheden om dit alsnog te regelen. De trajectbegeleiders gaven zo nodig aanvullende informatie. Bijvoorbeeld door te wijzen op de mogelijkheid om een afspraak op het gemeentehuis te regelen tijdens een verlofdag¹⁹.

¹⁹ Bij kortgestraften is het vrijwel onmogelijk om een ID aan te vragen door de casemanager van de PI omdat de gedetineerde eerst uitgeschreven moet worden uit de gemeente van herkomst om daarna ingeschreven te kunnen worden in de gemeente waar de PI staat. Daarna kan dan een ID aangevraagd worden.

Inkomen, werk en dagbesteding

Inkomen vóór detentie

17 gedetineerden hadden werk voordat zij in detentie kwamen, waarvan een aantal ZZP-er waren. Eén persoon had een uitkering. Vijf personen hadden voor de detentie geen (vast) inkomen; zij werden onder andere onderhouden door familie.

Acht personen konden na de detentie niet meer terugkeren naar hun werkgever of hadden problemen hun werk als zelfstandige ondernemer weer op te pakken.

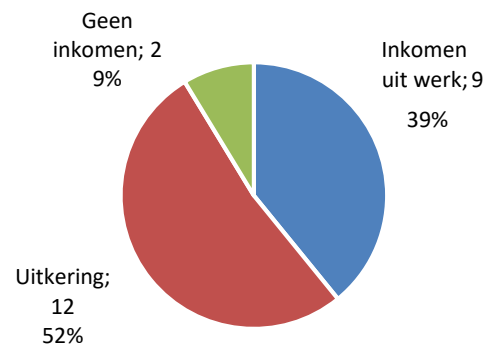
In de meeste situaties ging het om personen met een detentie van 3 maanden of langer.

Voor de 11 ex-gedetineerden die verwezen zijn naar het Project Reïntegratie, geldt dat dagbesteding een van de onderdelen is bij deelname aan dit project als tussenstation naar werk.²⁰

Voor financiële noodsituaties van een ex-gedetineerde kan het Nazorgteam een beroep doen op het budget van het Project Nazorg of het Project Reïntegratie voor tijdelijk leefgeld.

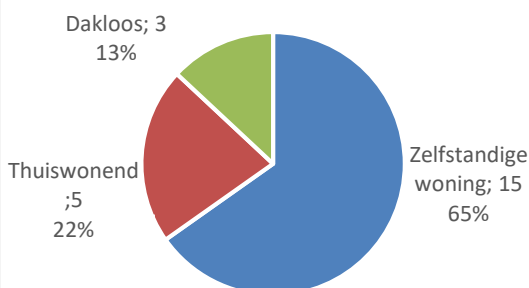
In 2017 kwam dit eenmaal voor. Wanneer een ex-gedetineerde een bijstandsuitkering ontvangt van de gemeente Katwijk dan verloopt het traject voor arbeidsreïntegratie via het Team Werk en Inkomen in samenwerking met het Servicepunt Werk. Gegevens hiervan zijn bekend bij de gemeente Katwijk.

Inkomen ná detentie

Huisvesting/ onderdak

Huisvesting voor en na detentie

15 personen hadden voor en na detentie een zelfstandige woning, meestal een huurwoning. Vijf personen waren thuiswonend en in afwachting van zelfstandige huisvesting. Drie personen waren voor detentie dakloos en ook drie personen waren na hun detentie dakloos. Hierbij ging het niet om dezelfde personen. Drie personen werden na hun vrijlating opgevangen in de Instapwoning van de gemeente, anderen verbleven bij familie, vrienden en het Slaaphuis in Leiden.

²⁰ Deelnemers van het Project Reïntegratie krijgen hulp bij het aanvragen van een uitkering en kunnen gebruik maken van de dagbesteding bij de Kringloopwinkel van De Brug. De behoefte aan meer variatie op het aanbod voor dagbesteding kreeg in 2017 nadere invulling doordat gezocht is naar andere vormen van dagbesteding zoals sport en vrijwilligerswerk. Eén ex-gedetineerde kon aan de slag bij Visie R voor een werk-leertraject, één volgde een werk-leertraject via Workwise van Justitie en zeven ex-gedetineerden voerden vrijwilligerswerk uit bij De Brug, het Raamwerk en 's Heerenloo. Zie voor meer informatie het Jaarverslag van het Project Reïntegratie 2017.

Vanuit het Project Nazorg wordt alles op alles gezet dat de gedetineerden hun huisvesting kunnen behouden door informatie te geven over het belang hiervan en door het toepassen van maatwerk. Bijvoorbeeld door in overleg te gaan met een bewindvoerder en/of de consulent Werk en Inkomen van de gemeente.

De Instapwoning, en in vervolg daarop onder andere het Woonhuis en de doorstroomwoningen van De Brug, voorzag in 2017 voor een deel in de behoefte aan een tijdelijk onderkomen. De doorstroming naar betaalbare zelfstandige huisvesting en/ of beschermd wonen vormt echter een steeds groter probleem. Door de hoge prijzen in de particuliere sector, het steeds kleiner wordende aanbod en de wachtlijsten ontstaat een steeds groter knelpunt. De behoefte aan tijdelijk onderdak neemt toe en, zoals voor veel inwoners in Katwijk geldt, de behoefte aan (betaalbare) huurwoningen ²¹.

Naar aanleiding van discussies binnen Kocon over (tijdelijke) opvang van daklozen, verzocht Stichting Kocon in april 2017 het college per brief om een verruiming van de regelgeving van de kostendelersnorm²². Een verruiming zoals voorgesteld, en in navolging van andere gemeenten, kan de drempel voor het bieden van *tijdelijke* opvang, bijvoorbeeld bij familie, verlagen. Het college beloofde dat het verzoek van Kocon wordt meegenomen en uitgewerkt in de Brede Maatschappelijke Agenda.

Behoeftte woningen laagste sociale huursegment

“Er is een groeiende behoefte aan woningen in het laagste sociale huursegment, klein (2-kamer), zelfstandig, mogelijk in geclusterde vorm met gemeenschappelijke ruimte, in nabijheid van voorzieningen en openbaar vervoer. (...) Door afbouw van centraal georganiseerde maatschappelijke opvang in Leiden is crisisopvang in de eigen gemeente of subregio nodig. Om de uitstroom uit de maatschappelijke opvang te faciliteren is naast de huidige contingent- en urgentieregeling uitbreiding van het tijdelijke en/of flexibele huisvestingsaanbod met jaarlijks ± 270 tot 310 plaatsen nodig.”

Citaat uit: Regionale Woon Agenda 2017- Regio Holland Rijnland - Companen

²¹ Eind 2017 is het aantal geregistreerd woningzoekenden van Holland Rijnland Wonen, de vereniging van 17 woningcorporaties in Holland Rijnland, toegenomen tot ruim 90.000. De gemiddelde wachttijd voor een woning is toegenomen van 5,7 naar 6,1 jaar en het aantal reacties van 84 naar 107 per huurwoning.

Bijna 9.000 Katwijkers stonden ingeschreven bij Dunavie, de enige woningbouwcorporatie in Katwijk. Daarvan waren ruim 1700 actief op zoek. Dunavie bood 490 woningen aan waarvan de meeste (190) in de duurste prijsklasse (€ 635,06 tot € 710,68) vielen en 37 in de goedkoopste prijsklasse (tot € 414,04). De gemiddelde inschrijftijd voor woningzoekenden in Katwijk is 6 jaar.

Bronnen: Katwijksche Post 23-05-2018, Persbericht bij Jaarrapportage verslag 2017: Woningnet Holland Rijnland

²² De kostendelersnorm betekent, dat als een woning gedeeld wordt met meer volwassenen de uitkering daarop wordt aangepast. Hoe meer personen van 21 jaar en ouder in de woning verblijven, hoe lager de uitkering. De woonkosten kunnen dan gedeeld worden. Het toepassen van de kostendelersnorm vormt soms een drempel om (tijdelijk) onderdak aan te bieden of te aanvaarden.

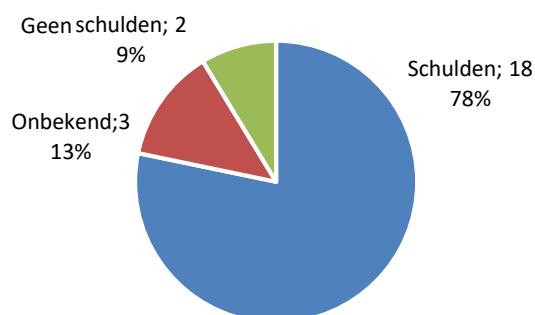
Schulden

18 van de 23 gedetineerden uit Katwijk die bezocht zijn, heeft schulden; 78%. Drie personen weigerden beantwoording van de vraag en twee personen (9%) hadden geen schulden.

Het aantal personen met schulden neemt de afgelopen jaren toe alsook de complexiteit en de omvang hiervan. Hierbij valt op dat slechts een klein deel financiële hulpverlening heeft.

Bij verwijzing naar vervolghulp, zoals deelname aan het Project Reïntegratie, heeft het aanpakken van de schulden vaak een grote prioriteit voor de ex-gedetineerden omdat dit grote onzekerheid en spanningen met zich meebrengt.

Schulden voor en na detentie

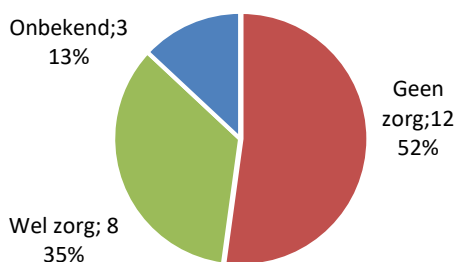
Voor vrijwel alle gedetineerden die wel financiële hulp hebben, worden de activiteiten opgeschort om na detentie opnieuw op te starten. Gedetineerden kunnen tijdens detentie via internet of via de trajectbegeleiders het formulier van het Budget InformatiePunt (het BIP) ontvangen waarmee zij een inventarisatie van schulden en schuldeisers maken, maar in de praktijk komt dit niet voor. Andere acties tijdens detentie zijn veelal niet mogelijk.

Zorg

12 van de 23 gedetineerden had voor de detentie geen ondersteuning en zorg (52%). Acht personen hadden wel zorg (34%) en drie personen weigerden antwoord te geven.

Door de bemiddeling van de trajectbegeleiders is voor 11 personen alsnog zorg geregeld via de overdracht naar het Project Reïntegratie. In totaal 82%.

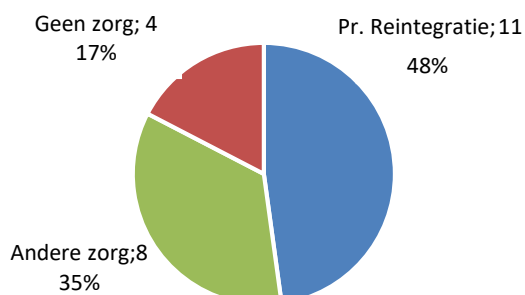
Zorg voor detentie

Bij vrijwel alle personen die werden doorgeleid was sprake van complexe problematiek.

In een aantal situaties was ook sprake van een licht verstandelijke beperking. Hierbij viel op dat er eerder geen sprake was van begeleiding of hulpverlening. Voor deze personen is dit alsnog opgestart in samenwerking met medewerkers van de Stichting MEE en zorginstellingen zoals 's Heerenloo of het Raamwerk.

Zorg ná detentie

Zie verder het Jaarverslag 2017 van het Project Re-integratie, te vinden op de website van Kocon: www.kocon.nl.

4. Conclusie 2017

Voor 2017 kan, zoals in voorgaande jaren, op basis van het recidivecijfer worden geconcludeerd dat de lokale aanpak van nazorg effect heeft; de recidive was 28%.

Voor het uitvoeren van de nazorg zijn de volgende doelen geformuleerd:

1. Er is contact met minimaal 80% van het aantal gedetineerden afkomstig uit Katwijk.
2. Als taakstelling formuleerde de gemeente Katwijk voor 2017 en de jaren daarna een recidive van 36%. Op basis van dit geformuleerde meetpunt zou de nazorg voldoende effectief zijn als 36% of minder uit de voorliggende periode niet recidiveert.
3. Er zijn concrete werkafspraken gemaakt met instanties die een belangrijke rol spelen bij de nazorg. Deze afspraken worden voorbereid, teruggekoppeld en/ of uitgevoerd in nauwe samenwerking met de gemeentelijke coördinator nazorg.

Ad 1. Minimaal 80% van de gedetineerden uit Katwijk is bezocht

Het doel (80%) is bereikt. In totaal zijn 20 van de 25 personen die in het jaar 2017 instroomde bezocht: 80%. Het percentage tijdige meldingen vanuit de PI'en, waardoor bezoek mogelijk was, is nog nooit zo hoog geweest; waarvoor waardering.

Vrijwel alle gedetineerden zijn bezocht binnen vijf werkdagen. Een enkele keer is hier bewust van afgeweken omdat vooraf zondermeer duidelijk was dat de detentie langer zou duren. Daarnaast zijn 7 jeugdige gedetineerden bezocht en 8 langdurig gedetineerden.

Ad 2. Afname recidive

Voor het jaar 2017 is sprake van 28% recidive. Het doel (<36%) is behaald.

Ad 3. Werkafspraken met ketenpartners

Voor elke gedetineerde die aangemeld wordt via het DPAN volgt desgewenst een persoonlijk traject met maatwerk. Hierin worden ketenpartners betrokken, waarmee in 2017 nadere werkafspraken zijn gemaakt. Door de uitvoering van de nazorgtrajecten is de samenwerking in 2017 geïntensiveerd en is duidelijk welke inzet verwacht wordt en van wie.

Daarnaast gaf de lokale nazorg voor ex-gedetineerden de volgende positieve resultaten:

- De waardering voor de aanpak van nazorg van de gemeente Katwijk door de gedetineerden zelf én het thuisfront is/ blijft positief.
- Het bezoek in de PI en de persoonlijke benadering en aanpak motiveert gedetineerden en relaties om actie te ondernemen.
- Doordat de gedetineerden persoonlijk worden opgezocht in de PI en/of een uitnodiging krijgen voor een gesprek direct na vrijlating, is een beter beeld ontstaan van de ex-gedetineerden en de problemen die zij ervaren.
- Door de regelmatige terugkoppeling van het verloop en het volgen van de ex-gedetineerden (monitoring) kan zo nodig en eerder actie volgen om terugval te voorkomen.

De lokale aanpak voor nazorg draagt bij aan het terugdringen van recidive en het stoppen van misdaad. Dit levert positieve effecten op; zowel voor de ex-gedetineerden zelf als voor de Katwijkse samenleving.

Gelet op de positieve resultaten dankzij de inzet van nazorg blijft de eindconclusie zondermeer dat het voortzetten van de huidige aanpak van nazorg zeer gewenst is.

Bijlage 1 Cijfers recidive lokaal en landelijk

De jaarlijkse instroom van het aantal gedetineerden in Katwijk is in de afgelopen zeven jaar met 45% afgenomen. Bij de start in maart 2011 ging het om 46 ex-gedetineerden, in 2017 ging het om de instroom van 25 ex-gedetineerden.

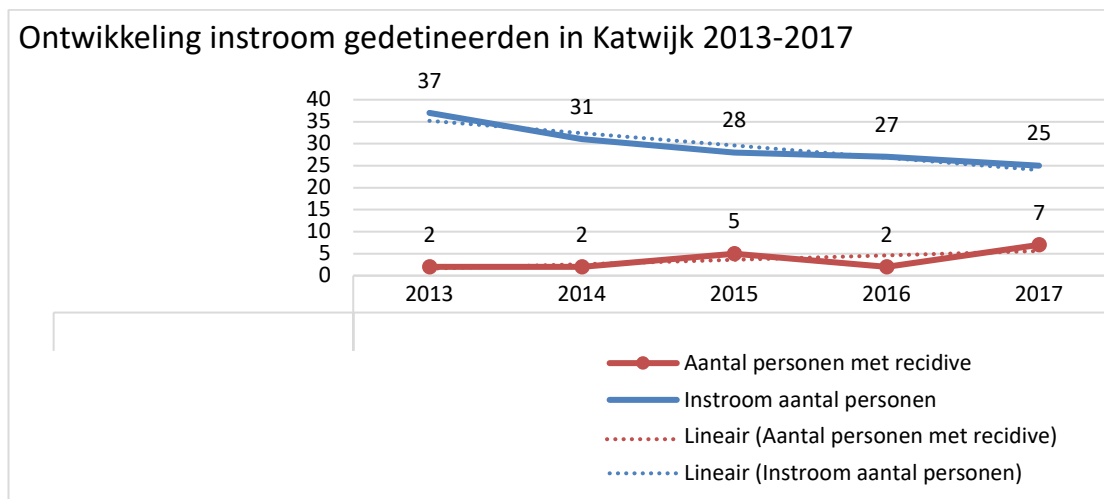
Recidive Katwijk 2013-2017

Over een periode van vijf jaar beschouwd is het percentage van mensen dat een terugval heeft in de gemeente Katwijk positief te noemen. Van 2013 t/m 2017 waren er totaal 148 personen uit Katwijk in detentie. Bij 18 personen was sprake van recidive, dat wil zeggen: 12 %.

In de afgelopen jaren is goed in beeld gekomen wie de harde kern vormen van de recidivisten. De begeleiding van deze personen vraagt om intensievere trajecten vanwege hun gedrag en houding en de veelal multi complexe situaties. In vrijwel alle situaties is sprake van dakloosheid, (grote) schulden en verslavingsproblematiek.

Niet alle ex-gedetineerden uit deze groep staan direct open voor begeleiding, maar de afgelopen jaren hebben meer dan eens bewezen dat juist de aanhoudende en persoonlijke aanpak uiteindelijk tot succes kan leiden.

De onderstaande grafiek betreft de aantallen personen van 2013 tot en met 2017²³. De stijging van recidive in 2017 ten opzichte van voorgaande jaren betreft vooral de (ex-)gedetineerden die geen belangstelling hebben voor ondersteuning. Zij vermijden hulp of kiezen bewust voor een 'crimineel bestaan'.

²³ De periode maart 2011 tot en met december 2012 betreft de pilotfase en is niet meegenomen in het overzicht.

Recidive landelijk

Gemiddeld komen er landelijk per jaar 30.000 gedetineerden per jaar vrij na detentie, het percentage van *algemene* recidive is 51 % in drie jaar²⁴. Het landelijke percentage detentierecidive binnen twee jaar²⁵ na de uitstroom is 29,2% in 2014.

Cijfers DJI – detentierecidive

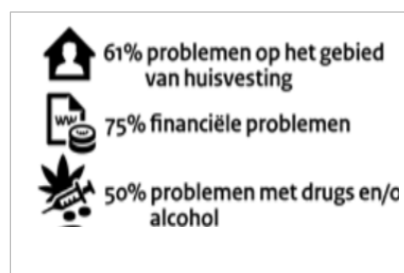
De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) van het Ministerie van Veiligheid en Justitie stelt met behulp van de eigen detentiegegevens vast in welke mate verschillende groepen ex-gedetineerden opnieuw zijn ingesloten in een penitentiaire inrichting (detentierecidive). Omdat niet elk justitiecontact leidt tot een detentie, zijn de DJI detentierecidivecijfers lager dan de algemene recidivecijfers. Cijfers over meer dan twee jaar zijn niet bekend.

Tabel 2.16 Percentage recidive binnen twee jaar na uitstroom, cohort 2002-2012/2014			
Cohort	GW detentie-recidive	WODC - algemene recidive	
		gecorrigeerde cijfers	niet-gecorrigeerde cijfers
2002	35,2	55,3	56,4
2003	37,1	54,1	53,8
2004	37,1	53,0	53,5
2005	33,9	51,5	52,0
2006	32,5	50,8	50,9
2007	32,5	49,8	49,8
2008	32,5	48,6	48,9
2009	31,8	47,6	48,1
2010	31,0	47,6	47,9
2011	30,5	47,3	47,6
2012	31,1	47,1	47,5
2013	30,8	*	*
2014	29,2	*	*
* (nog) onbekend			

Bron: DJI in getal 2012-2016 – Juli 2017 (pagina 40).

Problematiek gedetineerden

Uit landelijk onderzoek van het WODC²⁶ komt naar voren dat veel gedetineerden (tegelijktijd) te maken hebben met schulden, een verslaving, werkloosheid, psychiatrische stoornissen en/of een (licht) verstandelijke beperking. De afgelopen jaren is sprake van een stabilisatie of toename van de ernst van de problematiek. Alleen op het gebied van alcohol- en drugsgebruik lijken de problemen af te nemen.

²⁴ Bron: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/recidive/inhoud/verminderen-recidive

Een geldig justitiecontact houdt in dat iemand een geldige afdoening heeft gekregen, zoals een veroordeling, transactie of beleidssepot. In het geval van bijvoorbeeld vrijspraak is er geen sprake van een geldig justitiecontact.

²⁵ Landelijke cijfers over een periode van vijf jaar zijn niet bekend; de kans op toename is daarbij groter dan afname.

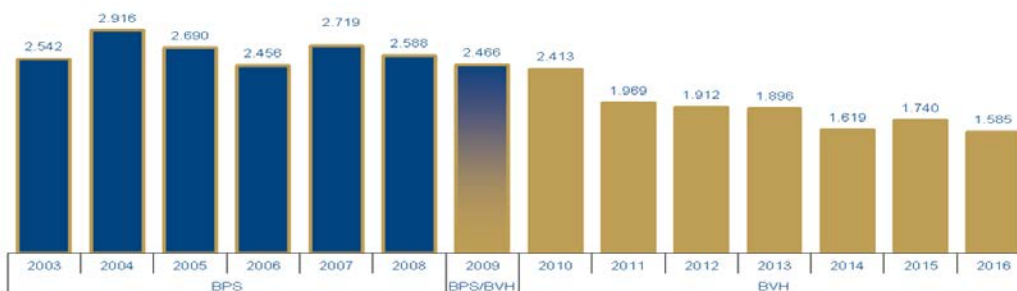
²⁶ Bron: WODC, Psychosociale criminogene factoren en neurobiologische kenmerken van mannelijke gedetineerden in Nederland. 29mei 2017

Bijlage 2 Cijfers misdrijven gemeente Katwijk

Van 2003 tot 2010 ligt het aantal misdrijven binnen de gemeente Katwijk tussen de 2450 en 2900 misdrijven per jaar. Vanaf de start van het Project nazorg ex-gedetineerden in 2011 is dit aantal significant gedaald naar 1969 misdrijven in 2011 tot 1585 misdrijven in 2016²⁷.

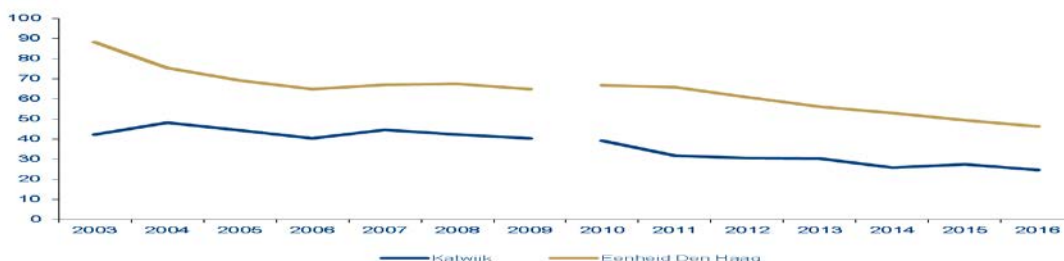
In het startjaar van de lokale nazorg (2011) was een daling van de misdaadcijfers te zien van 19%. Deze daling loopt op tot 35 % minder misdrijven in 2016 t.o.v. 2010²⁸. Zie Grafiek 1.1.

Misdrijven in werkgebied Katwijk, 2003-2016

Grafiek 1.1 Misdrijven Wetboek van Strafrecht gemeente Katwijk (Bron: Gebiedsscan politie - 2016)

In de afgelopen jaren is in Nederland sprake van een dalende trend in het absolute aantal misdrijven, maar bij vergelijkingen van geografisch vergelijkbare gebieden kan alsnog de conclusie getrokken worden dat de daling in de gemeente Katwijk opvallend positiever is.

Grafiek 1.2 Slachtofferschap gemeente Katwijk. (Bron: Gebiedsscan politie criminaliteit en overlast 2016)

Grafiek 1.2 geeft aan dat de kans op slachtofferschap voor de inwoners van Katwijk significant lager ligt dan gemiddeld in de eenheid Den Haag. Vooral volwassen veelplegers/recidivisten kunnen verantwoordelijk worden gehouden voor een aanzienlijk deel van de totale aangiftecriminaliteit. De kracht van het Project nazorg ex-gedetineerden Katwijk zit niet zozeer in de aanpak van veelplegers maar juist in de aanpak gericht op alle gedetineerden uit Katwijk. Door iedere persoon in detentie te bezoeken en hulp en/of een maatwerk traject aan te bieden zodat hij of zij volwaardig deel uit kan maken van de lokale samenleving wordt voorkomen dat deze personen afglijden naar veelplegerschap.

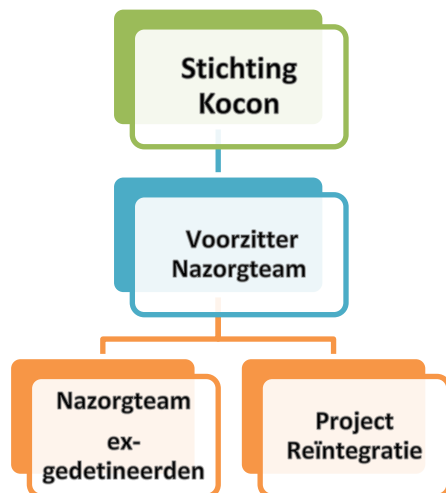
Uiteraard is de daling van het aantal misdrijven in Katwijk niet enkel en alleen toe te schrijven aan het Project Nazorg ex-gedetineerden en in het verlengde daarvan het Project Reïntegratie. Wel kunnen we stellen dat de aanpak door dit project een significante bijdrage levert aan de veiligheid in Katwijk in het algemeen.

²⁷ Bron: Gebiedsscan Politie criminaliteit en overlast, Politie Nederland, Eenheid Den Haag - 2016

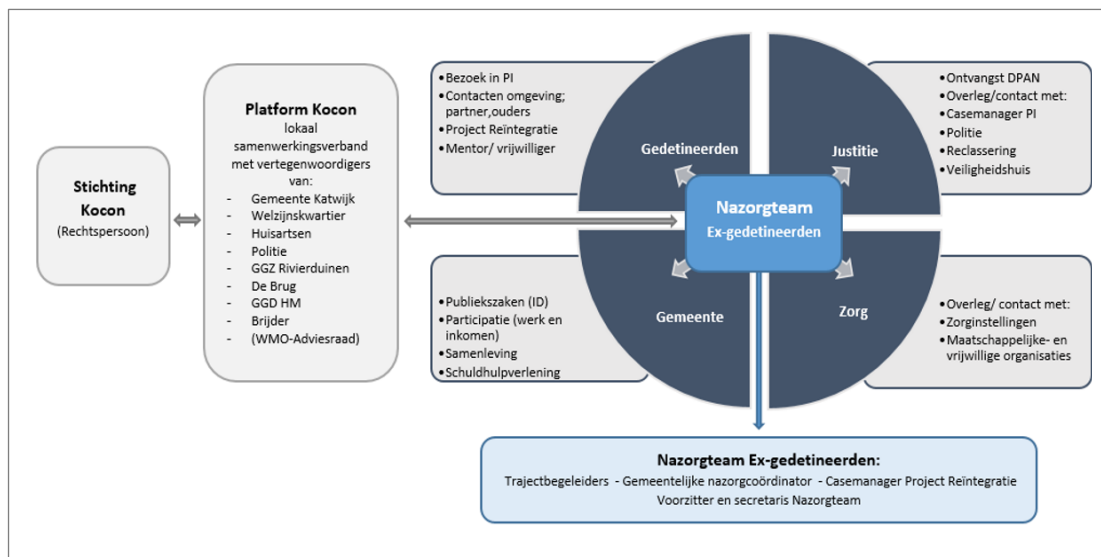
²⁸ Sinds 2015 tellen ook de aangiften van internetoplichting bij het Landelijk Meldpunt Internetoplichting mee. In Katwijk leidde dit tot zo'n 100 extra misdrijven. Hiermee rekening houdend is in 2015 toch sprake van stabilisering t.o.v. 2014 en een verdere daling in 2016.

Bijlage 3 Organisatie en werkwijze nazorg Katwijk

Het onderstaande schema geeft weer hoe de verantwoordelijkheden liggen voor wat betreft de inzet vanuit Kocon in nauwe samenwerking met de gemeente Katwijk. De eindverantwoordelijkheid ligt in handen van het bestuur van Stichting Kocon.

Stichting Kocon heeft zelf geen personeel in dienst, maar brengt deze onder bij samenwerkingspartners. De twee trajectbegeleiders nazorg (ieder 14 uur per week) zijn bij Welzijnswijk ondergebracht en hebben ruime ervaring op het gebied van het gevangeniswezen. De casemanager van het Project Reïntegratie (24 uur per week) is aangehaakt bij de GGZ-instelling De Brug Midden Nederland.

Schema betrokken partners bij het Project Nazorg ex-geïntegreerden Katwijk

Nazorgteam

Uitwisselen en afstemmen van de aanpak op klantniveau is het belangrijkste doel van het Nazorgoverleg dat tweewekelijks plaats vindt. Daarnaast vindt extra overleg plaats voor het bespreken van het werkdocument of andere zaken die de aandacht vragen. De afspraken worden bijgehouden in een actielijst en in een klantoverzicht. Waar nodig vindt terugkoppeling plaats over de voortgang. Ook het overzicht met meldingen in het DPAN is een vast agendapunt.

Coördinator nazorg gemeente Katwijk

De coördinator nazorg van de gemeente houdt de DPAN-meldingen bij, verifieert de gegevens en vult ze aan. Daarna zorgt de coördinator ervoor dat de trajectbegeleiders de nieuwe en gewijzigde meldingen ontvangen, zodat zij hierop actie kunnen ondernemen. De coördinator heeft daarnaast kennis van sociale verzekeringswetten, gemeentelijke diensten en voorzieningen en initieert de contacten met medewerkers van de gemeente. Hierdoor zijn gemeentelijke afspraken en informatie snel beschikbaar.

Trajectbegeleiders

De belangrijkste taken voor de trajectbegeleiders die de gedetineerden namens de gemeente Katwijk een bezoek brengen in de gevangenis, liggen op het gebied van de inventarisatie (de vijf basisvoorwaarden), het bieden van praktische ondersteuning, contacten met het thuisfront en hulp/ bemiddeling naar verschillende instanties en de gemeente. Bijvoorbeeld het (mee)regelen van afspraken voor de aanvraag van een ID tijdens een verlof, een aanvraag voor een DigiD, de (digitale) inschrijving bij het Werkbedrijf (UWV), een afspraak met een klantmanager van het Team Werk en Inkomen van de gemeente Katwijk en/ of de koppeling met de casemanager van het Project Reïntegratie.

Casemanager Project Reïntegratie

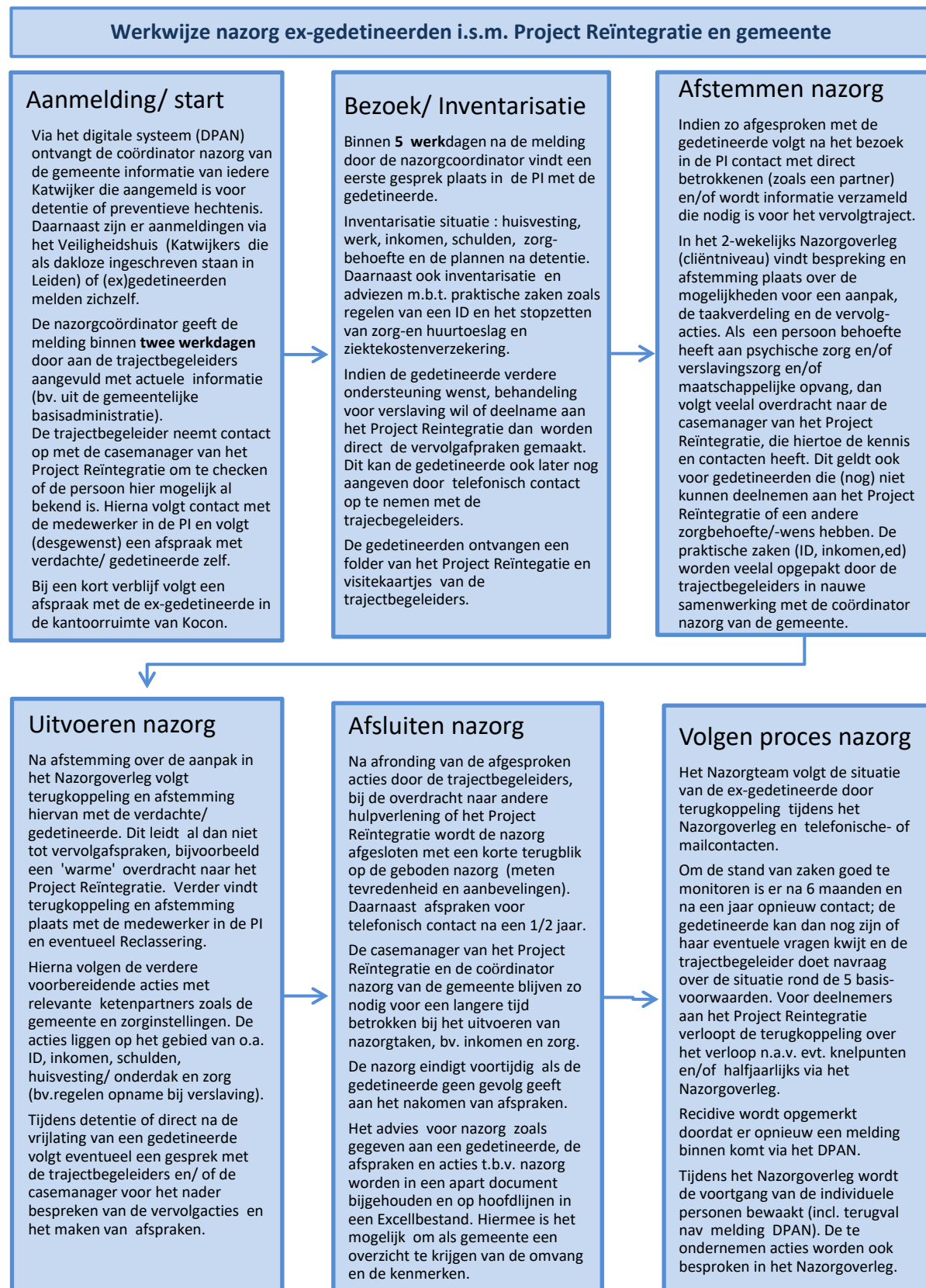
De casemanager van het Project Reïntegratie richt zich op de zorginhoudelijke taken en adviezen. Daar waar het duidelijk is dat een zorgtraject nodig is na vrijlating, verwijzen de trajectbegeleiders een ex-gedetineerde door naar de casemanager. De casemanager gaat vervolgens aan de slag met het vervolg en voert het voorbereidende werk hiervoor uit. Zoals het afnemen van een intake voor zorg, contacten met zorginstellingen voor opvang, een interne opname of bemiddeling naar ambulante behandeling.

Werkdocument

Het Werkdocument is een dynamisch document, onder andere als gevolg van de voortdurend wijzigende wet- en regelgeving, en wordt telkens bijgesteld. De nazorgcoördinator houdt hierin de wijzigingen bij en ziet erop toe dat het document bij wijzigingen in het nazorgoverleg wordt besproken. Deze manier van werken heeft als bijkomend voordeel dat de aanpak en afspraken overdraagbaar zijn.

Werkwijze

De werkwijze is in de praktijk nader ontwikkeld. De huidige werkwijze is hieronder in schema weergegeven.

Bijlage 4 Achtergrondinformatie

In juli 2009 ondertekenden het Ministerie van Justitie en de gemeenten het ‘Samenwerkingsmodel Nazorg volwassen (ex-)gedetineerde burgers’.

Dit samenwerkingsmodel omschreef de wederzijdse taken op het gebied van nazorg aan (ex-) gedetineerden. Kortweg komt het erop neer dat sinds 2009 Justitie verantwoordelijk is voor de nazorg binnen de gevangenis en de gemeente daarbuiten. De acties die hiervoor worden uitgezet, dienen op elkaar aan te sluiten en worden bij voorkeur tijdens de detentieperiode opgestart. Binnen alle Penitentiaire Inrichtingen (PI) zijn casemanagers aangesteld die de gedetineerden na binnenkomst screenen op basis van vijf basisvoorwaarden en de hulpvragen in kaart brengen. Deze informatie koppelen zij terug naar de gemeenten via het Digitaal Platform Aansluiting Nazorg (DPAN) met de bedoeling dat de gemeenten hier, zo nodig en mogelijk, actie op ondernemen.

Uit landelijke voorbeelden en onderzoek kwam naar voren dat ex-gedetineerden gebaat zijn bij persoonlijke begeleiding in hun nazorgtraject. Wanneer zij hulp krijgen bij het regelen van zaken en hulp bij het aanpakken van problemen, zoals verslaving, vermindert de kans dat een ex-gedetineerde terugvalt in zijn of haar oude (criminele) gedrag.

In september 2009 werd bekend dat de centrumgemeenten in 2010 en 2011 tijdelijk extra middelen van het Rijk zouden krijgen voor de vormgeving van de nazorgcoördinatie. De gemeente Katwijk sprak diverse malen met centrumgemeente Leiden over de inzet van deze Rijksmiddelen voor de regio Zuid-Holland Noord, waartoe Katwijk behoort. Een concrete uitwerking van een regionale coördinatie van de nazorg (via het Veiligheidshuis Leiden) liet op zich wachten. De gemeente Katwijk besloot niet langer te wachten en zette in op lokale coördinatie en aanpak van de nazorg.

In juni 2010 gaf de gemeente Katwijk met de notitie ‘Sluitende aanpak nazorg (ex-)gedetineerden gemeente Katwijk’ een aanzet voor de lokale aanpak van de nazorg. Naar aanleiding van deze notitie en de ervaringen vanuit het Project Reïntegratie bood Stichting Kocon in december 2010 aan om de nazorg lokaal in te vullen in plaats van diensten bij de Reclassering in te kopen, zoals aanvankelijk werd voorgesteld. De beoogde aanpak beschreef Stichting Kocon in de notitie ‘Pilot nazorg ex-gedetineerden Katwijk’.

Het aangepaste voorstel van de gemeente met als onderdeel de uitvoering van een tweejarige pilot zoals voorgesteld door Kocon werd op 3 maart 2011 door de gemeenteraad goedgekeurd. De gemeente Katwijk en Kocon spraken af om samen op te trekken in de verdere uitwerking van de nazorg aan (ex-)gedetineerden. Uitgangspunt hierbij was om (ex-)gedetineerden individuele ondersteuning te bieden bij praktische regelzaken en hulp op het gebied van huisvesting, ID, inkomen/ schulden, zorg en werk. In maart 2011 startte de pilot en na een succesvol verloop werd in 2013 besloten om dit structureel voort te zetten.

Jeugdige ex-gedetineerden

In de brief aan het gemeentebestuur in december 2012 gaf Kocon aan een meerwaarde te zien in het bezoeken van jeugdige gedetineerden (12 tot 18 jaar) in de jeugdgevangenis en in samenwerking van de betrokken ketenpartners nadere invulling te geven aan de nazorg van jongeren. De wens hierbij was ook om de niet-veroordeelde jongeren in een gezamenlijke aanpak te betrekken omdat deze eveneens vatbaar zijn voor recidiverend gedrag.

Begin 2013 vonden verkennende gesprekken plaats met medewerkers van de Jeugdreclassering (onderdeel van het voormalige Bureau Jeugdzorg), de Raad voor de Kinderbescherming en de PI Teylingereind.

Op 2 mei 2013 vond een netwerkbijeenkomst plaats met alle betrokken partijen. Gedurende deze dag werd de keten van nazorg besproken evenals de mogelijkheden voor samenwerking. Tijdens deze dag werd duidelijk dat de jeugdreclassering op grond van de wet de aangewezen instantie is om het traject van een jeugdige die uit een penitentiare instelling komt te begeleiden. De jeugdreclassering heeft voor vrijlating de taak om met de jongere en begeleiders een traject af te spreken en dit traject vervolgens te begeleiden.

Een meerwaarde werd wel gezien in het uitbreiden van de contacten naar het Nazorgteam in Katwijk en de afspraak was dat hier waar nodig ook een beroep op gedaan zou worden. In een enkel geval is de samenwerking ook daadwerkelijk tot stand gekomen.

Omdat de nazorg voor jeugdige ex-gedetineerden op dat moment formeel geen gemeentelijke taak was, is besloten om vanuit het Nazorgteam vooralsnog geen vervolgacties te ondernemen om meer samenwerking tot stand te brengen. De ontwikkelingen die mogelijkheden bieden voor het leveren van nazorg aan jeugdige ex-gedetineerden blijft het nazorgteam volgen. De inwerkingtreding van de Jeugdwet (1 januari 2015) leverde geen wezenlijke verandering in dit standpunt op. Immers de verantwoordelijkheid voor alle jeugd ligt weliswaar bij de gemeente, maar de begeleiding en nazorg van ex-gedetineerde jeugd is exclusief bij gecertificeerde instellingen neergelegd.

Trajectberaad 12 tot 18-jarigen

De aanbeveling van Kocon om (meer) aandacht te geven aan de nazorg van jeugdige gedetineerden van 12 tot 18 jaar die kortstondig in jeugddetentie verblijven kreeg minder aandacht dan vooraf werd verondersteld. Enerzijds vanwege het geringe aantal jongeren uit Katwijk dat in detentie komt (3 in 2013, 2 in 2015, 0 in 2016 en 7 in 2017) en anderzijds vanwege de gesloten setting waarin dit gebeurt.

Samenwerking met ketenpartners als de Raad voor de kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen, waaronder Jeugdbescherming West (voorheen Bureau jeugdzorg) die werkzaam zijn met jeugdige gedetineerden bleek achteraf niet zo vanzelfsprekend te zijn en lijkt van persoonlijke contacten af te hangen.

In het Trajectberaad worden jongeren besproken die in een justitiële jeugdinrichting verblijven. Aanvankelijk waren de verwachtingen over deelname van de gemeente Katwijk aan het Trajectberaad hoog. Dit is immers het formele overleg waarbinnen de aandacht voor nazorg een belangrijke plek zou hebben. In de praktijk viel deelname tegen; het aantal jongeren (uit de gehele regio Leiden) dat besproken wordt binnen dit overleg is zo groot dat er nauwelijks tijd is om de situatie van een jongere door te spreken. Feitelijk wordt er alleen gemonitord/gecheckt wat de stand van zaken is. Slechts in een enkel geval wordt de jongere besproken; overigens is de jongere dan ook zelf aanwezig.

De nazorgcoördinator neemt alleen deel aan het trajectberaad als er een Katwijker op de agenda staat en als het Veiligheidshuis/ Raad voor de Kinderbescherming het van belang acht dat een vertegenwoordiger van de gemeente Katwijk aanwezig is. Sinds 2017 ontving de gemeente Katwijk geen uitnodigingen meer.

Platform en Stichting Kocon

Het Platform Kocon is een samenwerkingsverband in de gemeente Katwijk van lokale en regionale organisaties die werken op het gebied van verslavingspreventie en handhaving, verslavingszorg en maatschappelijk herstel of hiermee raakvlakken hebben. Indien wenselijk initieert, ontwikkelt en implementeert het Platform zelf activiteiten.

De Platformleden komen maandelijks bij elkaar. Een Katwijkse huisarts, H.C. Moolenburgh, fungeert als onafhankelijk voorzitter van het Platform.

De samenwerkingspartners in Platform Kocon zijn:

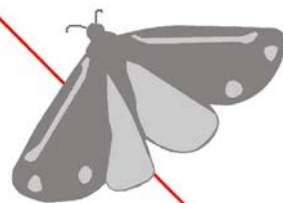
- GGD- Hollands Midden
- Politie Nederland, Eenheid Den Haag
- De Brug Midden-Nederland
- Gemeente Katwijk
- Brijder
- Stichting Welzijnswartier
- Stichting De Binnenvest
- GGZ Rivierduinen
- Huisartsen Katwijk

Op uitnodiging van het Platform nemen ook andere organisaties deel aan de Platformvergaderingen of maken deel uit van de verschillende project- en werkgroepen van het Platform.

De Stichting Kocon fungeert als rechtspersoon en beheert de financiën van het Platform.

Op de website www.kocon.nl zijn diverse documenten te vinden over de activiteiten van het Platform Kocon, waaronder het jaarlijkse Activiteitenplan en de Jaarverslagen van het Project Reïntegratie Katwijk.

Stichting Kocon

Tulpstraat 15A
2223 HN Katwijk

Contactpersoon Platform en Stichting Kocon:

Thea Guijt

Telefoon: 071-4015216

E-mail : info@kocon.nl

Website: www.kocon.nl

Voorzitter Project Nazorg ex-gedetineerden Katwijk:

Arie van der Niet

Telefoon : 06-42503914

E-mail: avdniet@ziggo.nl